

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ

СТАН ДОВКІЛЛЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Листопад
2023

ВСТУП	3
1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ	3
2. РАДІАЦІЙНИЙ СТАН	9
3. СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД	10

ВСТУП

У даному інформаційно-аналітичному огляді наводиться узагальнена інформація стосовно забруднення атмосферного повітря Запорізької області, стану поверхневих вод суші та радіаційного стану за листопад 2023 року.

Аналіз стану атмосферного повітря здійснено на основі даних спостережень за вмістом забруднюючих речовин у м. Запоріжжя на 5 постах спостереження Запорізького обласного центру з гідрометеорології та даних, отриманих від Державної установи «Запорізький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

Аналіз радіаційного забруднення повітря здійснено Запорізьким обласним центром з гідрометеорології.

Аналіз стану поверхневих вод виконано на основі даних спостережень за вмістом гідрохімічних показників, наданих Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я Державного агентства водних ресурсів України та Запорізького обласного центру з гідрометеорології.

1. СТАН АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Запорізька область є однією з навантажених областей за промисловим потенціалом, який обумовлений наявністю і концентрацією підприємств чорної і кольорової металургії, теплоенергетики, атомної енергетики, хімії, машинобудування. Регіон є провідним центром вітчизняного авіадвигунобудування, виробництва трансформаторів та іншої високотехнологічної продукції, яка є фірмовим запорізьким знаком, маркою світового класу якості та надійності.

Значна частина промислових підприємств розташована в центрі житлових забудов, що формує основне техногенне навантаження на навколишнє середовище населених пунктів.

Ситуацію загострює розташування основного промвузла з навітряної сторони відносно житлових районів міста, що впливає на їх загазованість.

Незважаючи на те, що більше 70% території області знаходяться під тимчасовою окупацією російської федерації, а частина віднесена до зони ведення бойових дій, основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства чорної та кольорової металургії, теплоенергетики, хімії, машинобудування, на які припадає основна частина викидів від загальної кількості забруднюючих речовин по області.

Як свідчить динаміка викидів забруднюючих речовин по м. Запоріжжя та області, найбільший внесок в забруднення атмосферного повітря Запорізької області вносять викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Запорізький абразивний комбінат», ПрАТ «Запоріжжкокс», ПрАТ «Український графіт», ПрАТ «Запоріжвогнетрив», АТ «Мотор Січ» та інші.

Систематичні спостереження за вмістом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Запоріжжя проводяться Запорізьким обласним центром з гідрометеорології та Державною установою «Запорізький обласний центр

контролю та профілактики хвороб міністерства охорони здоров'я України» (далі – ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ»).

Оцінка стану атмосферного повітря за листопад 2023 року у м. Запоріжжя здійснена за середньомісячними концентраціями у кратності перевищень середньодобових гранично-допустимих концентрацій (далі – ГДК) по пріоритетним забруднюючим речовинам.

Пріоритетними забруднюючими речовинами вважаються ті речовини, які вносять найбільший вклад в забруднення атмосферного повітря міста і контролюються на стаціонарних постах спостережень за забрудненням атмосферного повітря.

Перелік пріоритетних забруднюючих речовин наведено у таблиці 1, згідно з ГДК.

Таблиця 1. Значення ГДК забруднюючих речовин атмосферного повітря *

Забруднююча речовина	Гранично допустимі концентрації шкідливих речовин, (мг/м ³)	Максимально допустимі разові концентрації, (мг/м ³)	Середньомісячні концентрації у листопаді 2023 року, кратність перевищення ГДК	Максимальні концентрації, перевищення максимально разових ГДК (% випадків)
Пил (зависли речовини)	0,15	0,50	0,5	-
Двооксид сірки	0,05	0,50	0,1	-
Оксид вуглецю	3,0	5,0	0,4	-
Двооксид азоту	0,04	0,2	1,1	-
Оксид азоту	0,06	0,40	0,7	-
Формальдегід	0,003	0,035	1,7	-
Фенол	0,003	0,01	1,7	-
Хлористий водень	0,20	0,20	0,2	-
Фтористий водень	0,005	0,02	-	-

*«Граничні допустимі концентрації (ГДК) та орієнтовно безпечні рівні впливу (ОБРВ) забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених міст», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.01.2020 № 52.

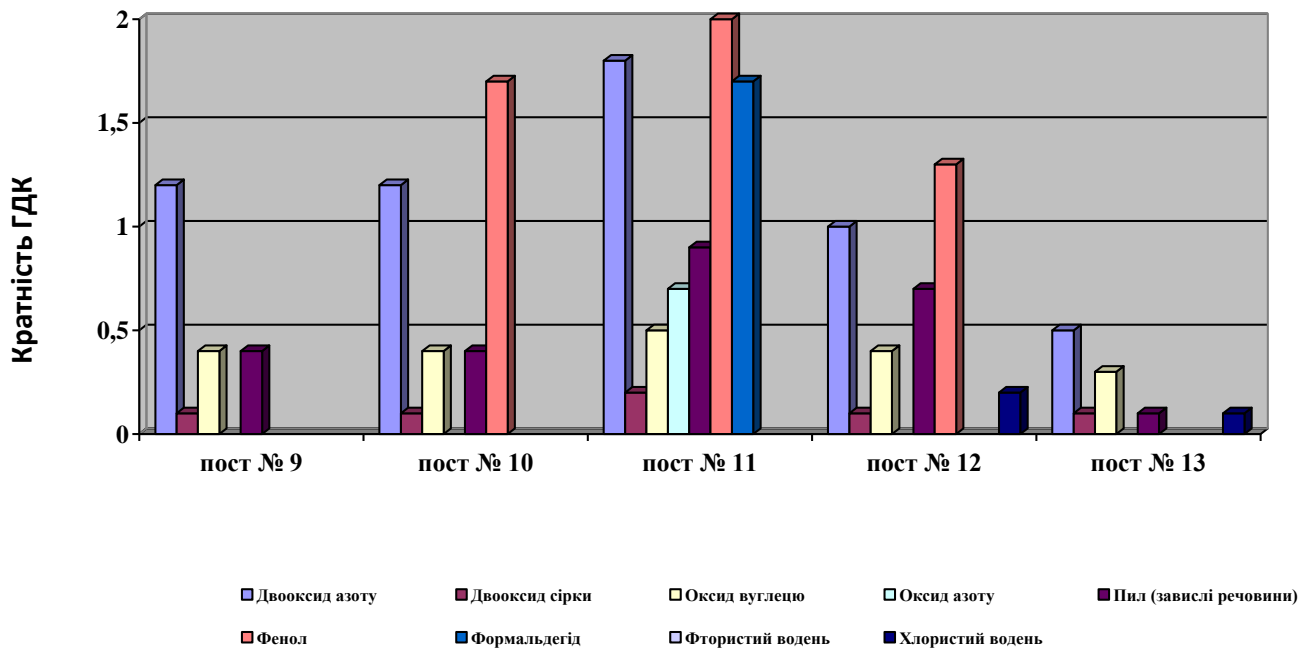
Перелік постів спостереження:

- пост № 9 – ринок соцміста, Дніпровський район;
- пост № 10 – міська лікарня № 10, Вознесенівський район;
- пост № 11 - вул. Миру, 1, Вознесенівський район;
- пост № 12 – вул. Шкільна, 24а, Олександрівський район;
- пост № 13 – провулок Черкаський, 19, Дніпровський район.

Середньомісячні концентрації шкідливих речовин у листопаді 2023 року в цілому по місту перевищували ГДК по двооксиду азоту у 1,1 рази, по фенолу - у 1,7 рази, по формальдегіду - у 1,7 рази.

Максимальні концентрації не перевищували максимально-разові ГДК.

Рис. 1 Середньомісячна концентрація забруднюючих речовин по постах спостереження

Спостереження за вмістом пилу (завислих речовин) проводились на 5 постах.

Середньомісячні концентрації не перевищували ГДК на жодному з постів.

Вміст двооксиду сірки визначався на 5 постах і не перевищував ГДК.

Спостереження за вмістом двооксиду азоту проводилось на 5 постах.

Середньомісячні концентрації перевищували ГДК у 1,2 рази на ПСЗ №9 (ринок соцміста, Дніпровський р-н), у 1,2 рази на ПСЗ №10 (міськлікарня №10, Вознесенівський р-н), у 1,8 рази на ПСЗ №11 (вул. Миру, 1, Вознесенівський р-н), у 1,0 рази на ПСЗ №12 (вул. Шкільна, 24а, Олександрівський р-н). На ПСЗ №13 (провулок Черкаський, 19, Дніпровський р-н) перевищення ГДК не було.

Спостереження за вмістом оксиду вуглецю проводилось на 5 постах.

Середньомісячні концентрації не перевищували ГДК.

Спостереження за вмістом оксиду азоту проводилось на ПСЗ №11 (вул. Миру 1, Вознесенівський район). Вміст його не перевищував ГДК.

Забруднення повітря фенолом визначалось на 3 постах. Середньомісячні концентрації перевищували ГДК у 1,7 рази на ПСЗ №10 (міськлікарня №10, Вознесенівський р-н), у 2,0 рази на ПСЗ №11 (вул. Миру, 1, Вознесенівський р-н), у 1,3 рази на ПСЗ №12 (вул. Шкільна, 24а, Олександрівський р-н).

Спостереження за вмістом хлористого водню проводились на 2 постах.

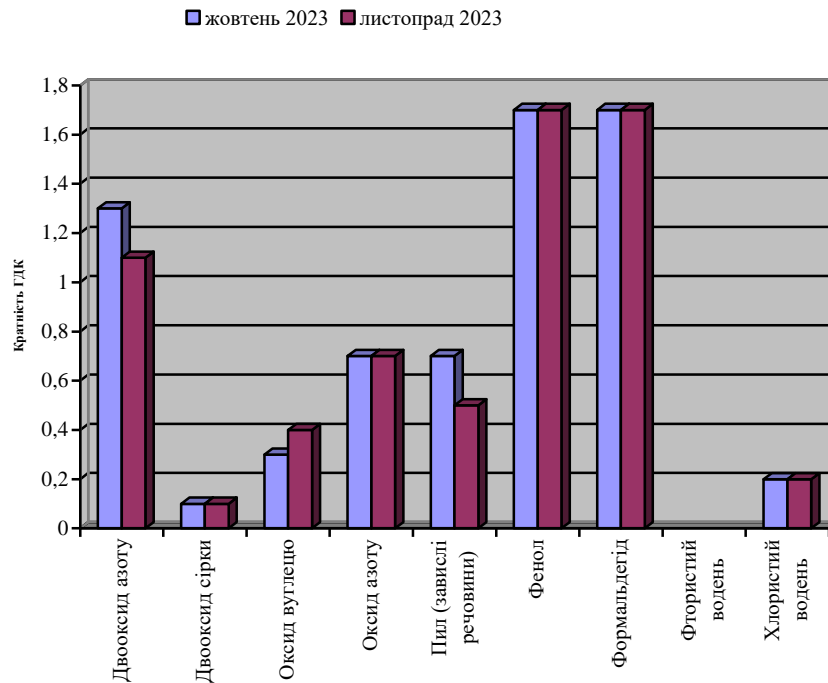
Перевищення ГДК не відмічалось.

Вміст фтористого водню визначався на ПСЗ № 9 (ринок соцміста, Дніпровський р-н). Середньомісячні концентрації не перевищували ГДК.

Спостереження за забрудненням повітря формальдегідом проводилось на ПСЗ № 11 (вул. Миру, 1, Вознесенівський район). Вміст його перевищував ГДК у 1,7 рази.

Порівняно з жовтнем 2023 року рівень забруднення повітря зменшився по двооксиду азоту, пилу, але збільшився по оксиду вуглецю. По іншим інгредієнтам суттєвих змін не відмічалось

Рис. 2 Динаміка середньомісячних концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі м. Запоріжжя, за якими здійснюється спостереження

ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України» надано дані моніторингу якості атмосферного повітря з 01.11.2023р. по 31.11.2023р. на території житлової забудови м. Запоріжжя по фактам перевищень гігієнічних нормативів вмісту забруднюючих речовин у атмосферному повітрі.

За вказаний період усього відібрано 113 проб атмосферного повітря (здійснено 509 досліджень).

Протягом вищезазначеного часу зареєстровано 12 перевищень максимально-разових гранично-допустимих концентрацій та отримано 8 попереджень щодо несприятливих метеорологічних умов (НМУ), а саме:

Дата	Наявність повідомлення щодо НМУ	Перевищення гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин (ГДК)
03.11.2023	-	Дніпровський р-н, вул. Портова, 9: - фенол – 0,021 мг/м ³ , в 2,1 рази вище ГДК; - формальдегід – 0,039 мг/м ³ , в 1,11 рази вище ГДК.

		Вознесенівський р-г, вул. Сєдова, 9: - пил - 0,51 мг/м ³ , в 1,02 рази вище ГДК; - сірководень – 0,0094 мг/м ³ , в 1,18 рази вище ГДК; - фенол – 0,012 мг/м ³ , в 1,2 рази вище ГДК.
06.11.2023	-	Заводський р-н, вул. Морфлотська, 28: - сірководень – 0,0101 мг/м ³ , в 1,26 рази вище ГДК.
08.11.2023	-	Шевченківський р-н, вул. Харчова, 5: - фенол – 0,011 мг/м ³ , в 1,1 рази вище ГДК; - формальдегід – 0,037 мг/м ³ , в 1,05 рази вище ГДК.
10.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 14 години до 20 години 10 листопада по місту Запоріжжя очікуються високе забруднення повітря фенолом.	-
13.11.2023	-	Шевченківський р-н, вул. М. Корищенко, 18: - фенол – 0,011 мг/м ³ , в 1,1 рази вище ГДК; - формальдегід – 0,036 мг/м ³ , в 1,03 рази вище ГДК.
14.11.2023	-	Шевченківський р-н, вул. О. Поради – вул. Харчова: - фенол – 0,012 мг/м ³ , в 1,2 рази вище ГДК.
18.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 08 години до 20 години 18 листопада по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря.	-
20.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 20 години 20 листопада до 20 години 21 листопада по місту Запоріжжя очікуються метеоумови високого забруднення повітря.	-
22.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 14 години до 20 години 22 листопада по місту	-

	Запоріжжя очікується високе забруднення повітря двоокисом азоту.	
23.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 14 години до 20 години 23 листопада по місту Запоріжжя очікуються високе забруднення повітря фенолом, двоокисом азоту.	-
24.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. З 20 години 23 жовтня до 20 години 24 листопада по місту Запоріжжя очікуються високе забруднення повітря пилом.	Заводський р-н, вул. Бетонна, 18: - фенол – 0,011 мг/м ³ , в 1,1 рази вище ГДК; - сірководень – 0,0083 мг/м ³ , в 1,03 рази вище ГДК.
26.11.2023	Попередження II рівня небезпечності. У зв'язку з проходженням по території Запорізької області активного південно-західного циклону 26-27 листопада очікується ускладнення погодних умов. 26 листопада: впродовж доби значні, місцями сильні дощі, можливі грози, пориви південно-східного вітру 20-25 м/с, температура повітря вночі 2-7° тепла, вдень 6-11° тепла. 27 листопада: вночі помірний дощ та мокрий сніг, налипання мокрого снігу, на дорогах ожеледиця, вдень невеликий сніг, пориви західного вітру 15-20 м/с, зниження температури повітря до 0-3° морозу.	-

	Ускладнення погодних умов 26-27 липня 2023 року відповідає II рівню небезпечності (помаранчевий). Такі погодні умови можуть призвести до порушень електропостачання, ускладнення роботи служб комунального господарства, будівельної галузі, на окремих ділянках доріг обмеження руху автотранспорту.	
27.11.2023	Попередження I рівня небезпечності. Вночі 27 листопада на території Запорізькій області очікується пориви західного вітеру 25 м/с.	-

Щотижнево матеріали про факти відхилень від гігієнічних нормативів з пропозицією вжити відповідні заходи, які б забезпечили їх дотримання в зоні житлової забудови, направляються до Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області) та Головного управління Держпродспоживслужби у Запорізькій області. Про стан довкілля інформується керівництво облдержадміністрації та міста Запоріжжя.

2. РАДІАЦІЙНИЙ СТАН

До початку повномасштабного вторгнення, Запорізьким обласним центром з гідрометеорології проводилися вимірювання потужності експозиційної дози гамма-випромінювання на 7 постах спостереження, які розташовані: в м. Запоріжжя, м. Гуляйполе, смт. Кирилівка, смт. Пришиб, м. Мелітополь, м. Бердянськ та с. Ботієве.

Внаслідок збройної агресії російської федерації проти України більше 70% Запорізької області опинилася під тимчасово окупацією. В зв'язку з цим, вимірювання потужності експозиційної дози гамма-випромінювання проводиться тільки на підконтрольній території області, а саме в м. Запоріжжя.

Згідно наданої ДУ «Запорізький ОЦКПХ МОЗ України» інформації, з 01.11.2023р. по 31.11.2023р. проведено 54 вимірювань гамма – фону, у тому числі виконаних мобільною лабораторією моніторингу довкілля (МЛМД). Перевищень рівнів природного фону не зафіксовано.

За даними Запорізького обласного центру з гідрометеорології середньомісячна потужність експозиційної дози гамма-випромінювання у листопаді 2023 року по

м. Запоріжжя становила 13 мкР/год. Максимальний разовий рівень гама-фону у листопаді 2023 року по м. Запоріжжя становила 16 мкР/год.

3. СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Загальна довжина р. Дніпро в межах м. Запоріжжя складає 24,2 км, середній багаторічний об'єм стоку (у створі м. Запоріжжя) складає 53 км³, у маловодний рік він знижується до 32,7 км³. На формування гідрологічного і гідрохімічного режимів Дніпровського водосховища та нижнього б'єфу річки Дніпро, у районі міста, впливає режим стоку р. Дніпро, зарегульований каскадом дніпровських водосховищ, розташованих вище за течією, а також погодні умови та пори роки.

На території Запорізької області державний моніторинг вод здійснюється суб'єктами державного моніторингу: Запорізьким обласним центром з гідрометеорології, Басейновим управлінням водних ресурсів річок Приазов'я.

Запорізький обласний центр з гідрометеорології.

Відповідно до Програми діагностичного моніторингу масиву поверхневих вод басейну річок Приазов'я та Нижнього Дніпра, Запорізький обласний центр з гідрометеорології вів щомісячно моніторинг за якістю поверхневих вод у 11 пунктах спостереження річок: Мокра Московка, Молочна (два пункти спостереження), Конка, Малий Утлок, Тащенак, Джекельня, Корсак, Лозоватка, Обіточна, Берда та Калинівського водосховища. Внаслідок збройної агресії російської федерації проти України більша частина Запорізької області тимчасово опинилася під окупацією, в зв'язку з цим ведення моніторингу було припинено у лютому 2022 року.

З 27.06.2023 відновлено ведення моніторингу р. Мокра Московка (створ: залізничний міст у межах м. Запоріжжя).

Басейнове управління водних ресурсів річок Приазов'я.

Басейнове управління водних ресурсів річок Приазов'я здійснює контроль за якісним станом поверхневих вод, згідно з Програмою державного моніторингу поверхневих вод в частині проведення Держводагентством спостережень на масивах поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення, в точках спостереження Дніпровського водосховища (місце розташування створу – 328 км р. Дніпро, верхній б'єф Дніпровської ГЕС питний водозабір м. Запоріжжя), Бердянського водосховища (КП «Бердянськводоканал» БМР), Каховського магістрального каналу ЕЦВ «Західний груповий водогін» КП «Облводоканал» ЗОР.

У зв'язку зі збройною агресією з боку російської федерації відбір проб проводиться на підконтрольній території області, а саме: 328 км р. Дніпро, верхній б'єф Дніпровської ГЕС питний водозабір м. Запоріжжя (правий берег).

Оцінку якості поверхневих вод області здійснено на основі аналізу інформації стосовно величин гідрохімічних показників у порівнянні з відповідними значеннями їх гранично-допустимих концентрацій (ГДК) та фоновими показниками.

Гідрохімічні показники поділені на наступні групи у відповідності до їх типу та/або кількісних характеристик:

компоненти сольового складу: (сума іонів (мінералізація), гідрокарбонати, хлориди, сульфати, іони магнію, кальцію, натрію);

показники трофо – сапробіологічного стану (санітарно – екологічного стану): завислі речовини, розчинений кисень, розчинені органічні речовини (за показниками БСК₅ та ХСК), водневий показник (рН), сполуки головних біогенних елементів (азот амонійний, азот нітратний, азот нітритний, фосфати);

специфічні речовини: нафтопродукти, СПАР, важкі метали (залізо загальне, мідь, цинк, хром загальний, свинець, нікель, кадмій, марганець), феноли.

У таблиці 2 наведено нормативи (ГДК) гідрохімічних показників, за якими здійснюється оцінка.

Таблиця 2. Гранично допустимі величини (ГДК) гідрохімічних показників

№	Гідрохімічний показник	Для водних об'єктів рибогосподарського призначення ¹	Для водних об'єктів господарсько- побутового використання ²	У внутрішніх морських водах та територіальному морі України ³
1	Завислі речовини, мг/дм ³	25	+0,75 до фону	
2	Розчинений кисень, мг/дм ³	>4,0	>4,0	>4,0
3	Водневий показник, од.рН	6,5-8,5	6,5-8,5	6,5-8,5
	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³	3,0	3,0	3,0
4	ХСК, мг/дм ³	50,0	30,0	
5	Сума іонів (мінералізація), мг/дм ³	1000,0	1000,0	
6	Хлориди, мг/дм ³	300,0	350,0	11900
7	Сульфати, мг/дм ³	100,0	500,0	3500
8	Іони магнію, мг/дм ³	40,0	50,0	
9	Іони кальцію, мг/дм ³	180,0	200,0	
10	Іони натрію, мг/дм ³	120,0	200,0	
11	Азот амонійний, мг/дм ³	0,5 (по азоту 0,39)	2,0	0,5
12	Азот нітратний, мгN/дм ³	9,1	10,0	
13	Азот нітритний, мгN/дм ³	0,02	1,0	
14	Фосфати, мг/дм ³	2,14	3,5	2,14
15	Мідь ²⁺ , мг/дм ³	+0,001 до фону, але не >0,01	1,0	
16	Цинк ²⁺ , мг/дм ³	0,01	1,0	
17	Марганець, мг/дм ³	0,01	0,1	
18	Хром ⁶⁺ , мг/дм ³	0,001	0,05	
19	Свинець, мг/дм ³	0,1	0,03	
20	Нікель ²⁺ , мг/дм ³	0,01	0,1	
21	Кадмій ²⁺ , мг/дм ³	0,005	0,001	
22	Залізо загальне, мг/дм ³	0,1	0,3	0,05
23	Нафтопродукти, мг/дм ³	0,05	0,3	0,05
24	СПАР, мг/дм ³	0,1	0,5	
25	Феноли, мг/дм ³	0,001	0,001	
26	Нітрати, мг/дм ³	40,0	45,0	40,0
27	Нітроти, мг/дм ³	0,08	3,3	0,08

¹Узагальнений перелік гранично допустимих концентрацій (ГДК) та орієнтовно безпечних рівнів (ОБРВ) шкідливих речовин для води рибогосподарських водойм.

²Гігієнічні нормативи якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько – побутових та інших потреб населення, затверджені Наказом Міністерства охорони здоров'я від 02.05.2022 № 721, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 16 травня 2022 р. № 524/37860.

³Правила охорони внутрішніх морських вод і територіального моря України від забруднення та засмічення. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 431.

Нормативи екологічної безпеки водних об'єктів, що використовуються для потреб рибного господарства, щодо гранично – допустимих концентрацій органічних та мінеральних речовин у морських та прісних водах (біохімічного споживання кисню (БСК-5), хімічного поживання кисню (ХСК), завислих речовин та амонійного азоту), затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 30.07.2012 № 471; зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.08.2012 за № 1369/21681

Методичні рекомендації з розроблення нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти, затверджені наказом Міндовкілля від 05.03.2021 № 173.

Щомісячно Департамент захисту довкілля Запорізької облдержадміністрації отримує від Басейнового управління водних ресурсів річок Приазов'я Державного агентства водних ресурсів України результати гідрохімічних аналізів моніторингу поверхневих вод (р. Дніпро, 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Водні об'єкти, що розташовані в межах міста Запоріжжя відносяться до категорії водних об'єктів господарсько-питного призначення, за межами міста – до II категорії рибогосподарського призначення.

Таблиця 3. Гідрохімічний аналіз компонентів сольового складу у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Кальцій, мг/дм ³	Магній, мг/дм ³	Сульфати, мг/дм ³	Хлориди, мг/дм ³
08.11.2023	47,1	14,6	45,8	29,2

Таблиця 4. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу				
	рН, од. рН	Завислі речовини, мг/дм ³	Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	Розчинені органічні речовини	
				ХСК, мгО ₂ /дм ³	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³
08.11.2023	7,9	<5,0	8,6	21,2	3,4

Таблиця 5. Гідрохімічний аналіз показників трофо – сапробіологічного стану сполук головних біогенних елементів у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу						
	Азот амонійний, мг/дм ³	Азот нітритів, мг/дм ³	Азот нітратів, мг/дм ³	Фосфати мг/дм ³	Нітрити, мг/дм ³	Нітрати, мг/дм ³	Фосфор загальний, мг/дм ³
08.11.2023	0,076	0,013	0,301	0,268	0,043	1,31	0,313

Таблиця 6. Гідрохімічний аналіз показників специфічних речовин у поверхневих водах (точка відбору - р. Дніпро 328 км, верхній б'єф Дніпровської ГЕС, питний водозабір м. Запоріжжя).

Дата	Результати гідрохімічного аналізу			
	Залізо, мг/дм ³	Мідь, мг/дм ³	Нафтопродукти, мг/дм ³	Марганець, мг/дм ³
08.11.2023	0,053	0,058	0,015	0,055

За даними Басейнового управління водних ресурсів річок Приазов'я вміст хімічних речовин у поверхневих водах (створ 328 км р. Дніпро) практично не перевищують визначених ГДК для господарсько-побутового водокористування, крім БСК₅.

Щомісячно Запорізьким обласним центром з гідрометеорології надається інформація щодо середньої концентрації забруднюючих речовин в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Таблиця 7. Середній вміст гідрохімічних показників трофо – сапробіологічного стану в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Результати гідрохімічного аналізу			
рН, од. рН	Розчинений кисень, мгО ₂ /дм ³	Розчинені органічні речовини	
		ХСК, мгО ₂ /дм ³	БСК ₅ , мгО ₂ /дм ³
8,2	12,0	34	3,0

Таблиця 8. Середній вміст гідрохімічних показників трофо – сапробіологічного стану сполук головних біогенних елементів в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя).

Результати гідрохімічного аналізу					
Нітроген загальний, мг/дм ³	Нітроген амонійний (азот амонійний), мгN/дм ³	Нітроген нітритний, мг/дм ³	Нітроген нітратний мг/дм ³	Фосфор ортофосфатів, мг/дм ³	Фосфор загальний, мг/дм ³
6,18	2,86	0,116	1,61	0,028	0,058

Згідно з наданою Запорізьким обласним центром з гідрометеорології інформацією, середні показники мінералізації в поверхневих водах р. Мокра Московка (створ залізничний міст м. Запоріжжя) становлять 1837,2 мг/дм³.

За результатами ведення моніторингу Запорізьким обласним центром з гідрометеорології відмічається перевищення нормативів ГДК по мінералізації, а також незначне перевищення по ХСК.

Крім суб'єктів державного моніторингу, контроль за якістю поверхневих вод р. Дніпро здійснюється Державною екологічною інспекцією Південного округу (Запорізька та Херсонська області).

Контроль за якістю води у р. Дніпро здійснюється відповідно до «Графіку контролю за водогосподарською ситуацією в басейні р. Дніпро Запорізької області на час воєнного стану та до стабілізації ситуації пов'язаної з руйнуванням греблі на Каховській ГЕС ім. П.С. Непорожнього ПрАТ «Укргідроенерго», затвердженого наказом Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області) від 16.06.2023 № 329.

Спостереження проводяться у 6 створах Дніпровського водосховища та у 7 створах Каховського водосховища. Створи розташовані таким чином, що верхній за течією характеризує ступінь забрудненості води Дніпровського водосховища вище за місця скидання зворотних вод підприємствами (вище міста, 1,0 км вище питних водозаборів і може вважатися фоновим («вхідним» створом), а нижній за течією в Каховському водосховищі дозволяє оцінити ступінь впливу всього промислового комплексу м. Запоріжжя (0,5 км нижче випуску ЦОС- 1) – «вихідний» створ.

За результатами інструментально-лабораторних вимірювань проб поверхневих вод р. Дніпро, відібраних спеціалістами інспекції, спостерігається збільшення та перевищення гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення (ГДК) за показниками: БСК та ХСК та в окремих створах – залізо.

Контроль за водогосподарською ситуацією в басейні р. Дніпро Запорізької області на час воєнного стану у листопаді 2023 році.

Дата відбору проб та вимірювання показників складу та властивостей поверхневих вод	Місце відбору	Т °С	Завислі речовини	pH	Розчинений кисень	Залізо загальне	Сульфати	Хлориди	Фосфати	Азот амонійний	Нітрати	Нітриди	Сухий залишок	ХСК	БСК	Нафтопродукти
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	14	15	16	17	18
нормативи ГДК для водойм господарсько-побутового водокористування				6,5-8,5	не <4	0,3	500	350	3,5	2	45	3,3	1000	30	3	0,3
1. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), вище міста, 1 км вище питних водозаборів																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,400	13,800	7,900	9,540	0,216	25,700	30,580	0,291	0,260	2,880	0,030	280,000	42,000	6,360	0,028
2. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче питних водозаборів																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,500	14,300	8,580	10,360	0,206	37,700	23,930	0,181	0,240	3,500	<0,03	258,000	44,250	6,470	0,027
3. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище затоки Осокорів по тальвегу концентрованого випуску б. Панської																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,200	14,000	8,220	10,110	0,182	28,200	24,820	0,194	0,180	2,870	0,030	274,000	40,750	6,200	0,026
4. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче затоки Осокорів по тальвегу концентрованого випуску б. Панської																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,4	12,800	8,350	8,130	0,187	29,300	26,590	0,210	0,190	3,170	0,040	293,000	45,750	6,580	0,026
5. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Маркусової																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,300	14,000	8,470	8,920	0,168	27,400	22,600	0,183	0,190	2,060	0,040	256,000	46,000	6,720	0,027
6. р. Дніпро (Дніпровське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче концентрованого випуску б. Маркусової																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,300	13,500	8,350	8,630	0,177	30,600	20,830	0,197	0,180	2,320	<0,03	252,000	47,250	6,880	0,036
7. р. Дніпро (Каховське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче греблі Дніпровської ГЕС																
20.11.2023-27.11.2023	у берега	9,400	13,800	8,370	9,550	0,259	29,800	19,940	0,111	0,150	2,570	0,030	256,000	52,500	7,160	0,0280
8. р. Дніпро (Каховське водосховище), в межах міста, 0,5 км вище концентрованого випуску б. Капустяної																
10.11.2023	у берега	15,500	15,300	8,390	9,520	0,295	39,600	20,390	0,303	0,200	3,640	0,140	235,000	52,500	7,230	0,029
9. р. Дніпро (Каховське водосховище), в межах міста, 0,5 км нижче концентрованого випуску б. Капустяної																
10.11.2023	у берега	15,300	16,500	7,850	7,720	0,387	46,200	37,230	0,357	0,320	4,150	0,220	346,000	57,500	7,670	0,031

Підготовлено

Відділ якості повітря, моніторингу та дозвільної діяльності
управління дозвільної діяльності та оцінки впливу на довкілля
Департаменту захисту довкілля
Запорізької обласної державної адміністрації

Відділ раціонального використання природних ресурсів управління раціонального
використання природних ресурсів та природоохоронних програм
Департаменту захисту довкілля
Запорізької обласної державної адміністрації